

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za psihologiju

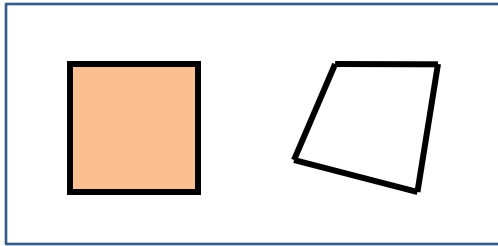
Slobodan Marković

PSIHOLOGIJA UMETNOSTI

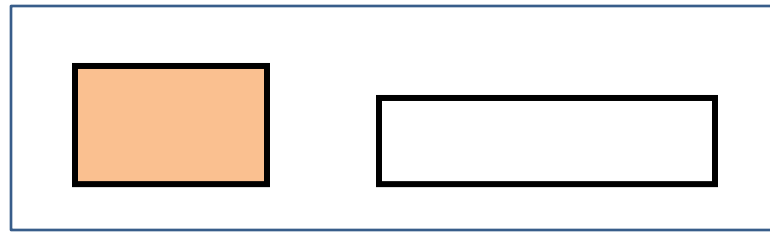
Četvrto predavanje: LICA, TELA

KANONI LEPOTE

A PRIORI DEFINISANI KANONI: matematički koncepti, konstante

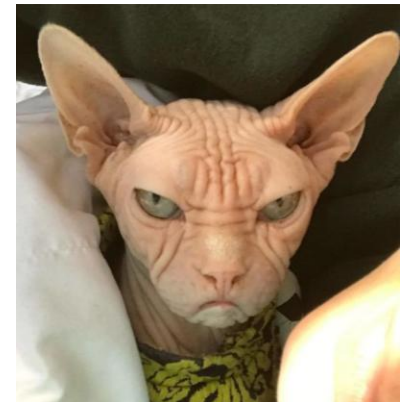

SIMETRIJA

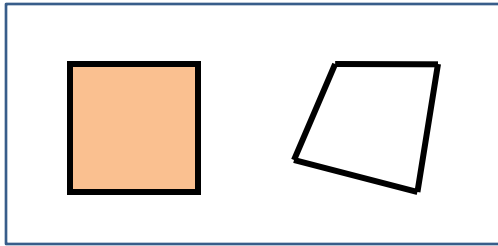
ZLATNI PRESEK

EMPIRIJSKI DEFINISANI KANONI: biološki ili socijalno-kulturni k.

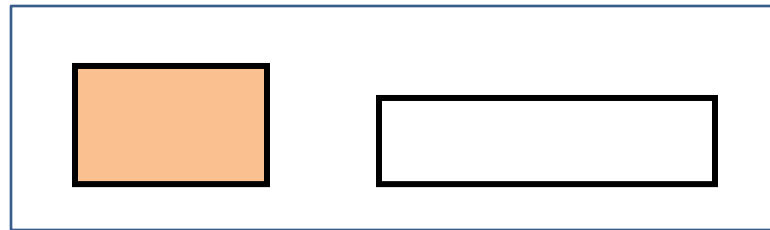

KANONI LEPOTE

A PRIORI DEFINISANI KANONI: matematički koncepti, konstante

SIMETRIJA

ZLATNI PRESEK

EMPIRIJSKI DEFINISANI KANONI: biološki ili socijalno-kulturni k.

Privlačnost ljudskog **LICA**

Privlačnost ljudskog **TELA**

FIZIČKA PRIVLAČNOST LJUDI

DOMENI FIZIČKE PRIVLAČNOSTI

Vizuelni domen

IZGLED: lice i telo; odeća, nakit, šminka i sl.

Auditorni domen

GLAS: boja i dubina glasa, izgovor i sl.

Olfaktorni domen

MIRIS: telesni miris, parfemi i sl.

Haptički domen

DODIR: kvalitet kože (glatkoća, vlažnost), dodir i sl.

FIZIČKA PRIVLAČNOST LJUDI

DOMENI FIZIČKE PRIVLAČNOSTI

Vizuelni domen

IZGLED: lice i telo; odeća, nakit, šminka i sl.

Auditorni domen

GLAS: boja i dubina glasa, izgovor i sl.

Olfaktorni domen

MIRIS: telesni miris, parfemi i sl.

Haptički domen

DODIR: kvalitet kože (glatkoća, vlažnost), dodir i sl.

FIZIČKA PRIVLAČNOST LJUDI

DOMENI FIZIČKE PRIVLAČNOSTI

Vizuelni domen

IZGLED: lice i telo; odeća, nakit, šminka i sl.

Auditorni domen

GLAS: boja i dubina glasa, izgovor i sl.

Olfaktorni domen

MIRIS: telesni miris, parfemi i sl.

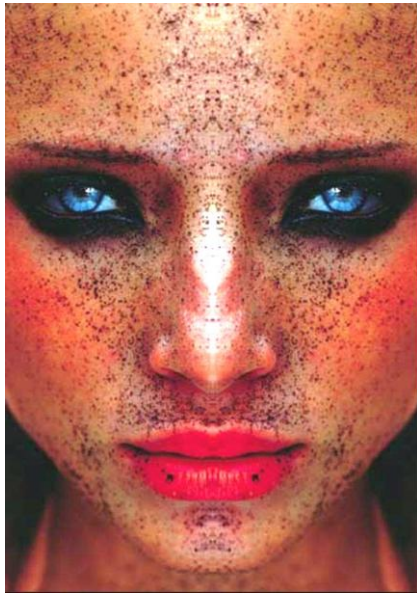
Haptički domen

DODIR: kvalitet kože (glatkoća, vlažnost), dodir i sl.

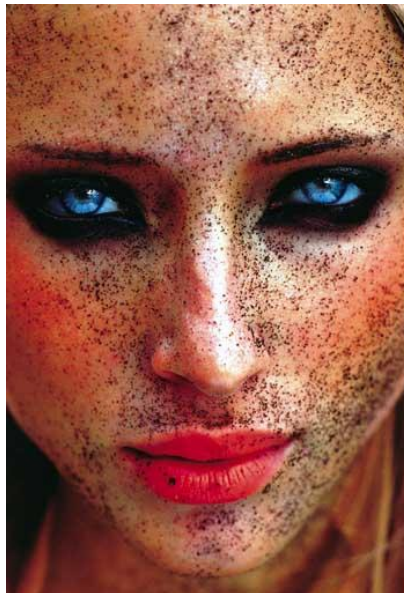
PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA SIMETRIČNOG LICA

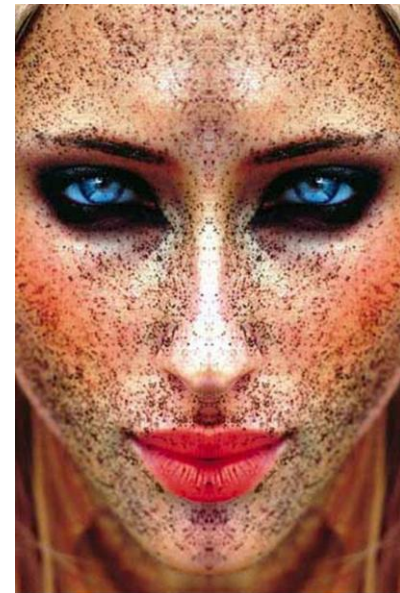
Mealey et al., 1999; Perrett et al., 1998; Rhodes et al., 1998.

SIM Desno

original

SIM Levo

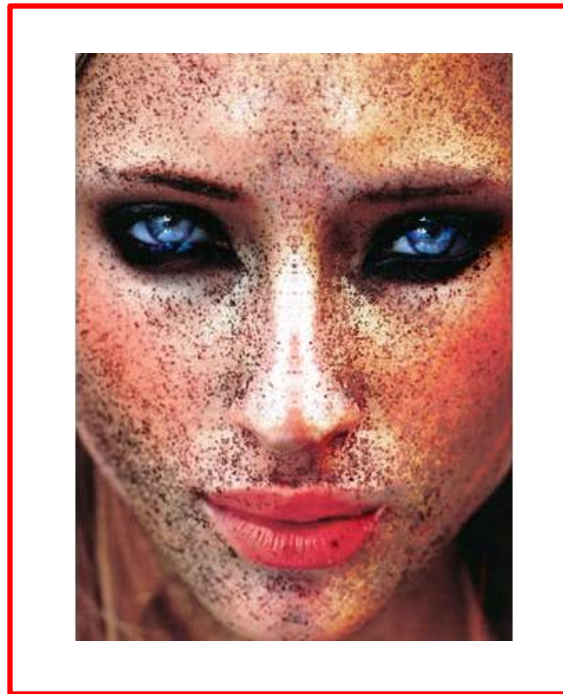
PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA SIMETRIČNOG LICA

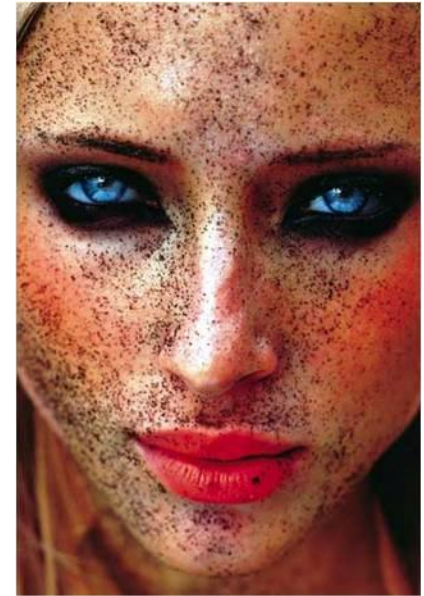
Mealey et al., 1999; Perrett et al., 1998; Rhodes et al., 1998.

original

SIM = OR morph

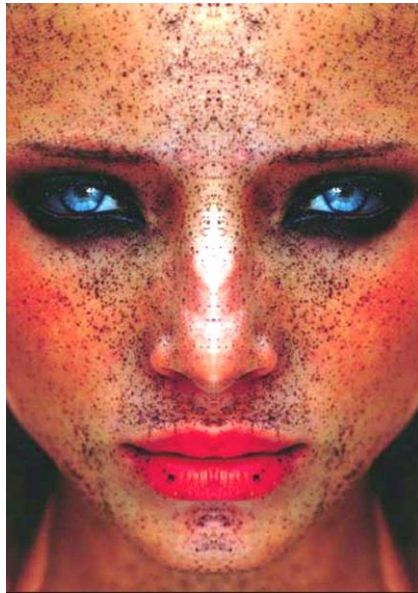
refleksija

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA SIMETRIČNOG LICA

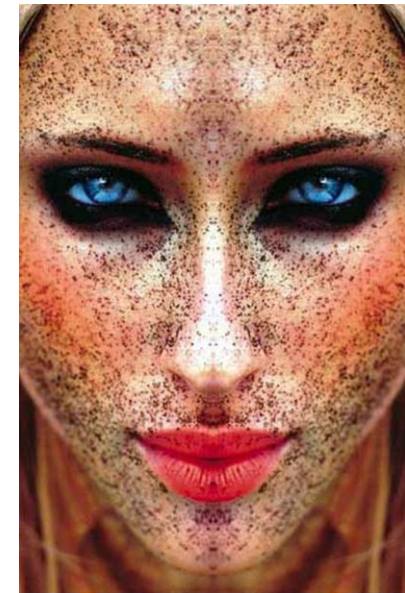
Mealey et al., 1999; Perrett et al., 1998; Rhodes et al., 1998.

SIM Desno

SIM LD morph

SIM Levo

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA SIMETRIČNOG LICA

Mealey et al., 1999; Perrett et al., 1998; Rhodes et al., 1998.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

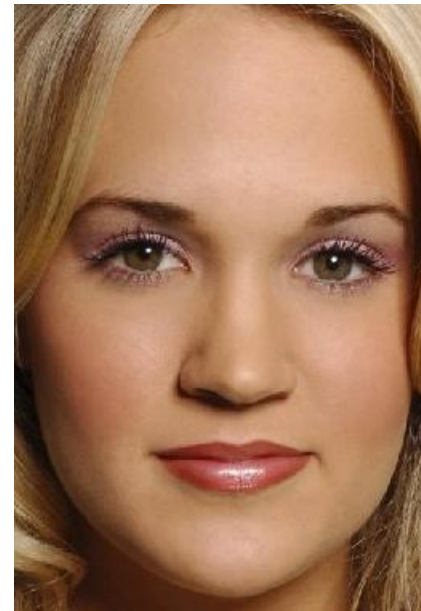
PREFERENCIJA SIMETRIČNOG LICA

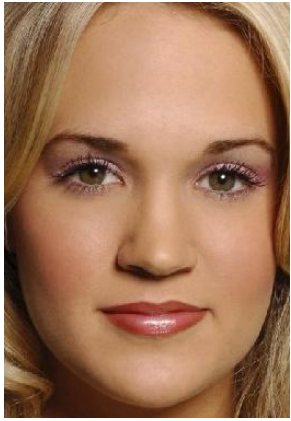
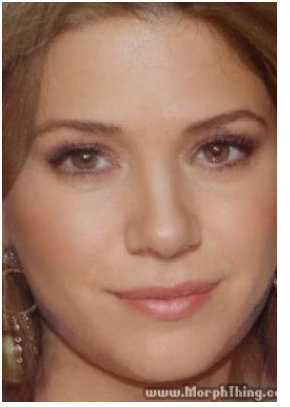
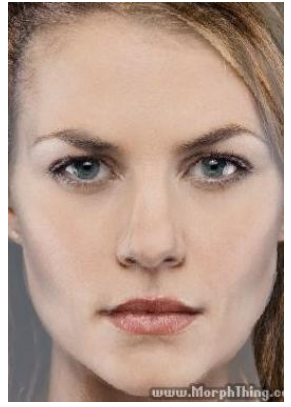
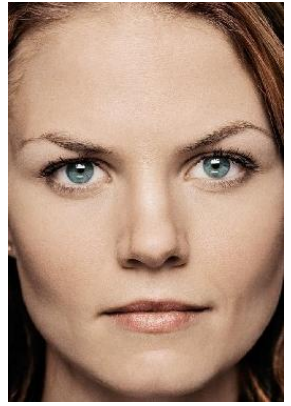

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA PROSEČNOG LICA

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA PROSEČNOG LICA

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA PROSEČNOG LICA

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA PROSEČNOG LICA

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979.

POLNI DIMORFIZAM

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA PROSEČNOG LICA

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979.

Morfovi napravljeni od lica fotomodela

MASKULINOST

FEMININOST

POLNI DIMORFIZAM

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA IDEALNOG LICA

Alley & Cunningham, 1991: Najlepša lica nisu prosečna!

Morfovi napravljeni od lica fotomodela

MASKULINOST

FEMININOST

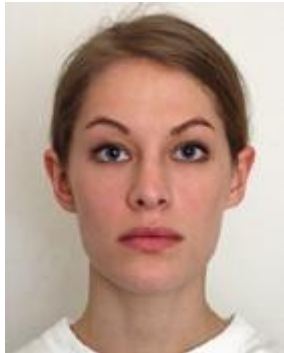

POLNI DIMORFIZAM

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

PREFERENCIJA IDEALNOG LICA

Alley & Cunningham, 1991: Najlepša lica nisu prosečna!

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

STILIZACIJA I KARIKATURA

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

UNIVERZALNOST LEPOTE LICA

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA

UNIVERZALNOST LEPOTE LICA

REZIME O PRIVLAČNOSTI LICA

Preferencija simetričnog lica

Mealey et al., 1999; Perrett et al., 1998.

Preferencija prosečnog lica

Langlois & Rogman, 1990; Symons, 1979

Preferencija idealnog lica

Alley & Cunningham, 1991

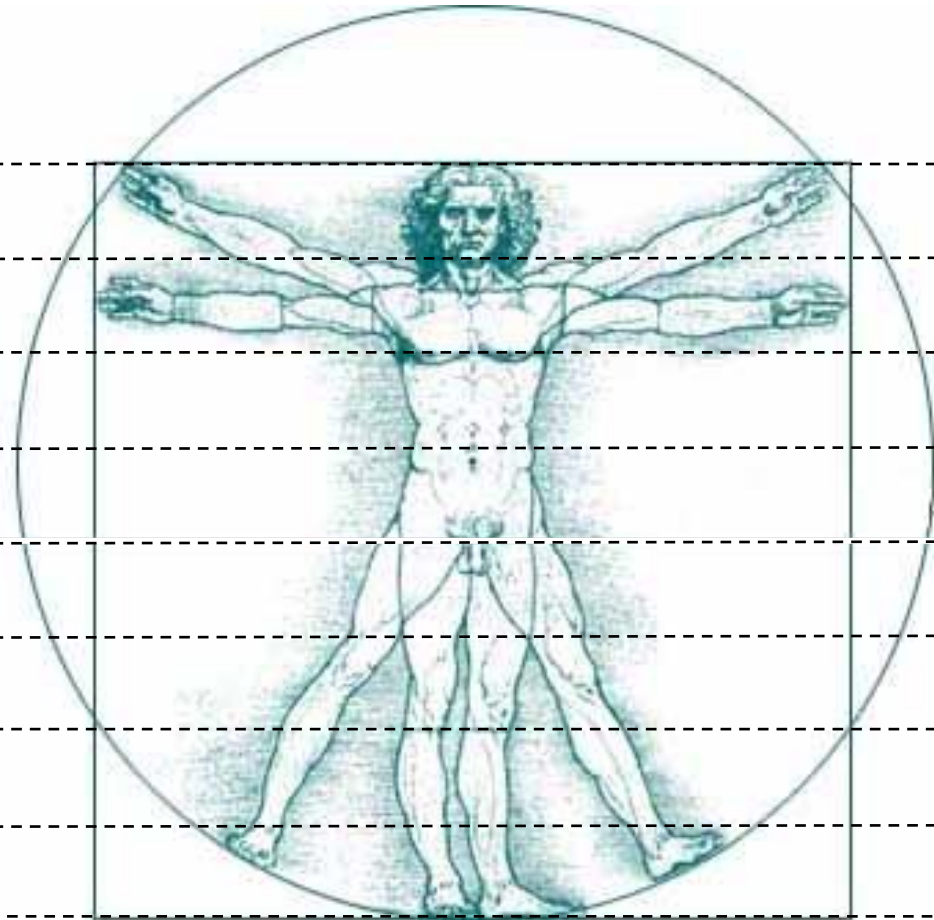
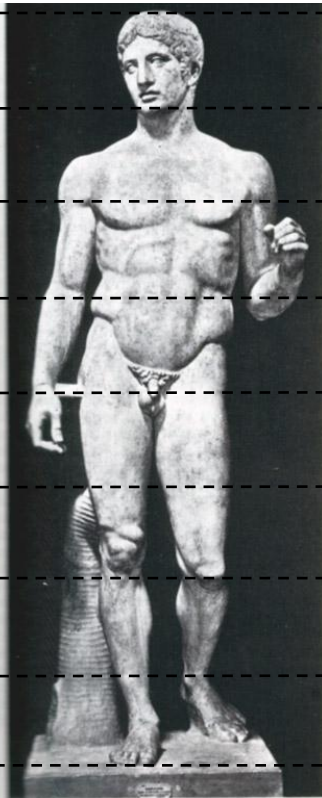
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

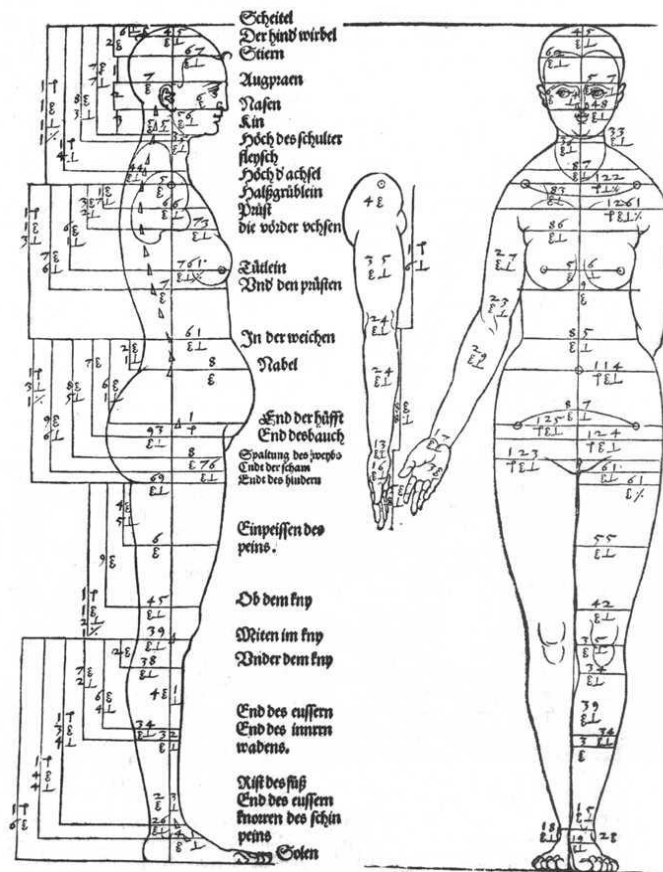
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

KANONI LEPOTE, IDEALNE TELESNE PROPORCIJE

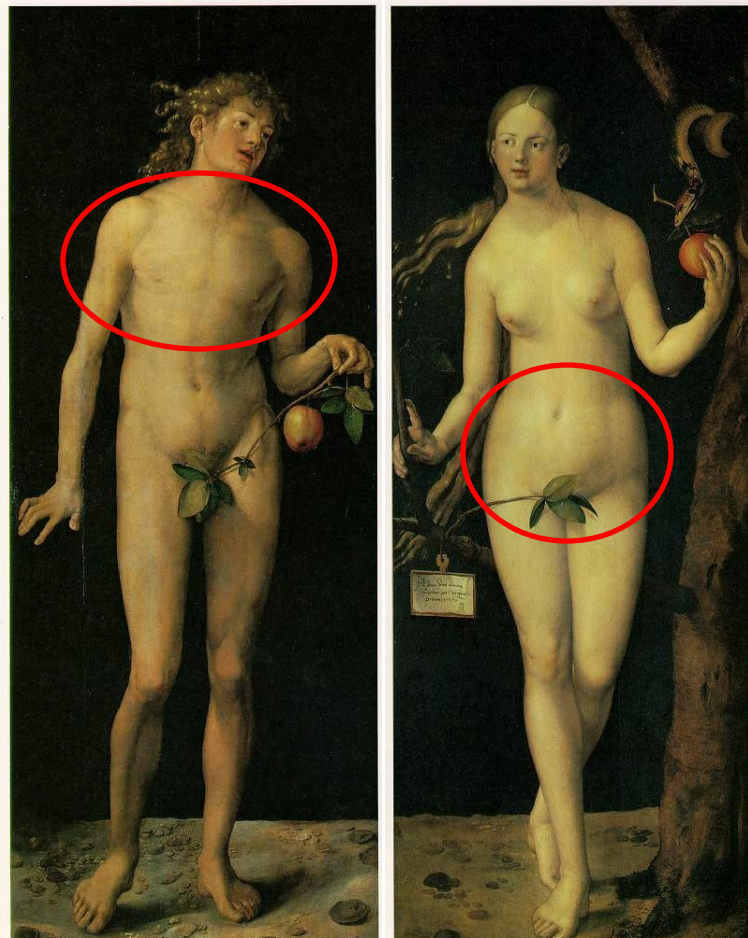
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

KANONI LEPOTE, IDEALNE TELESNE PROPORCIJE

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

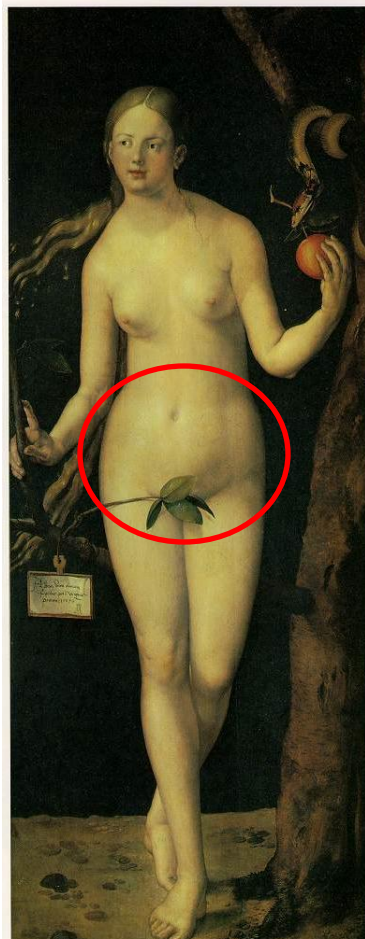
POLNI DIMORFIZAM TELA

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

Gluteo- femoralni pojas

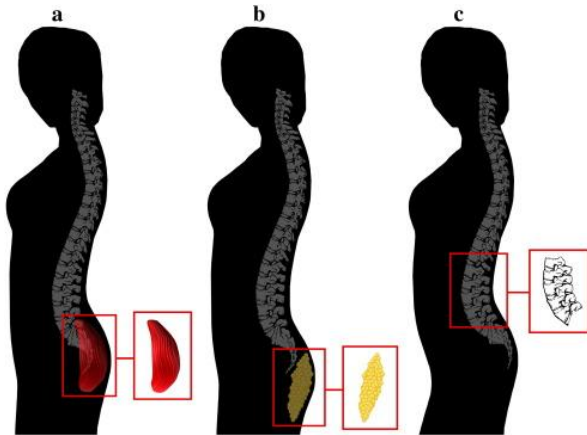
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

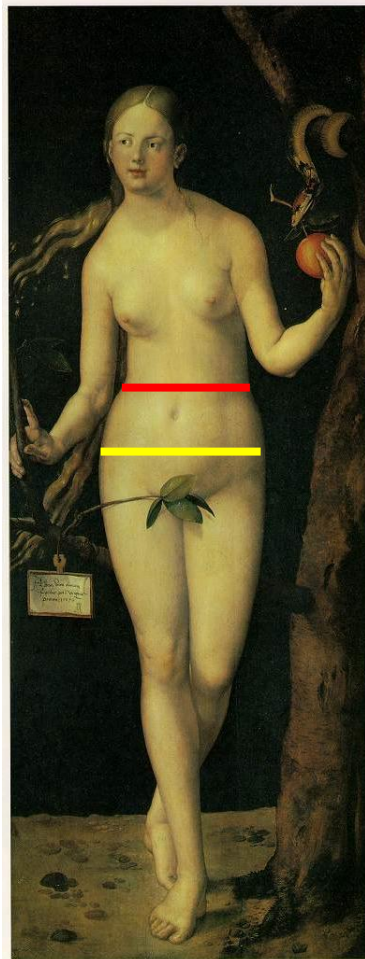
Gluteo- femoralni pojas

WHR (waist-hip-ratio)

Veličina i oblik zadnjice

Lewis et al., 2015.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

Gluteo- femoralni pojas

WHR (waist-hip-ratio)

Veličina i oblik zadnjice

Grudi

Veličina i oblik grudi

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

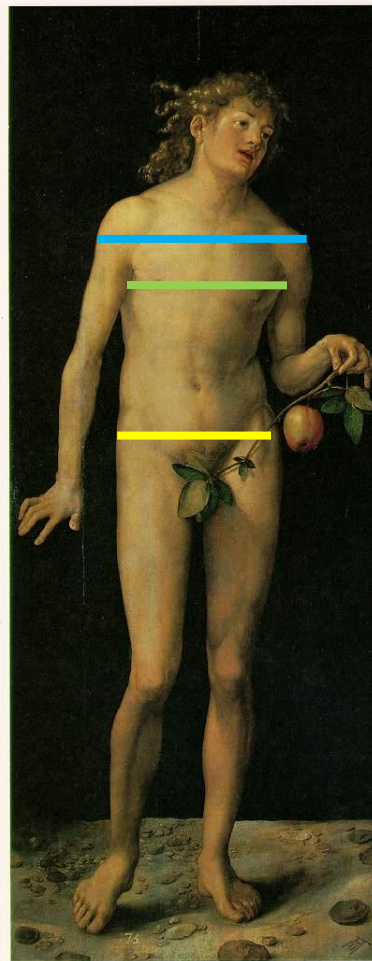

Rameno-grudni pojas

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

POLNI DIMORFIZAM TELA

Rameno-grudni pojas

SHR (shoulder-hip-ratio)

CHR (chest-hip-ratio)

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

TEORIJE PRIVLAČNOSTI LJUDSKOG TELA

Koje su proporcije najprivlačnije?

Zašto su baš te proporcije najprivlačnije?

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

EVOLUCIONE HIPOTEZE

Buss, 2003; Gangestad & Scheyd, 2005; Singh, 2002.

Polna selekcija oblikovala je osetljivost i preferenciju muškaraca i žena za telesne karakteristike suprotnog pola koje predstavljaju vidljive signale genetske ispravnosti, opšteg i reproduktivnog zdravlja, plodnosti, sposobnosti održavanja trudnoće i zaštite potomstva.

Polna selekcija: Privlačno = Zdravo

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evolucionarna hipoteza 1: **PREFERENCIJA PROSEKA**

Buss, 2003; Gangestad & Scheyd, 2005; Singh, 2002.

Prosečna telesna građa je najprivlačnija zato što predstavlja **optimalno** morfološko rešenje za datu populaciju.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evolucionarna hipoteza 2: **PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”**

Ramachandran & Hirstein, 1999.

Nadnormalnost:

pojačavanje femininih/maskulinih osobina,
naglašavanje polnog dimorfizma,
isticanje razlike žensko – muško!

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evolucionarna hipoteza 2: **PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”**

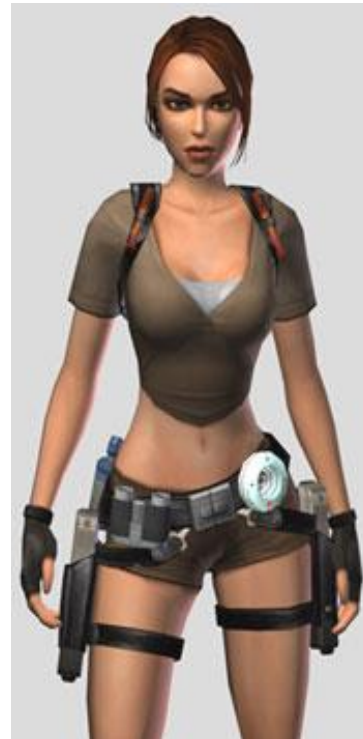
Ramachandran & Hirstein, 1999.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evoluciona hipoteza 2: **PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”**

Ramachandran & Hirstein, 1999.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evolucionarna hipoteza 2: **PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”**

Ramachandran & Hirstein, 1999.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Evoluciona hipoteza 2: **PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”**

Ramachandran & Hirstein, 1999.

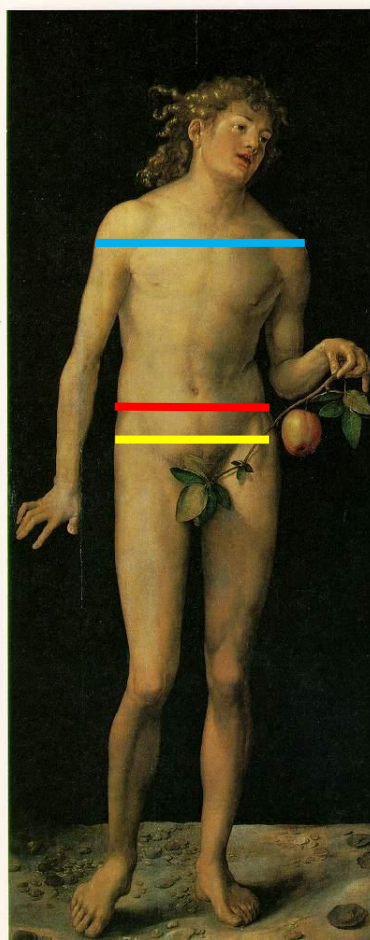

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

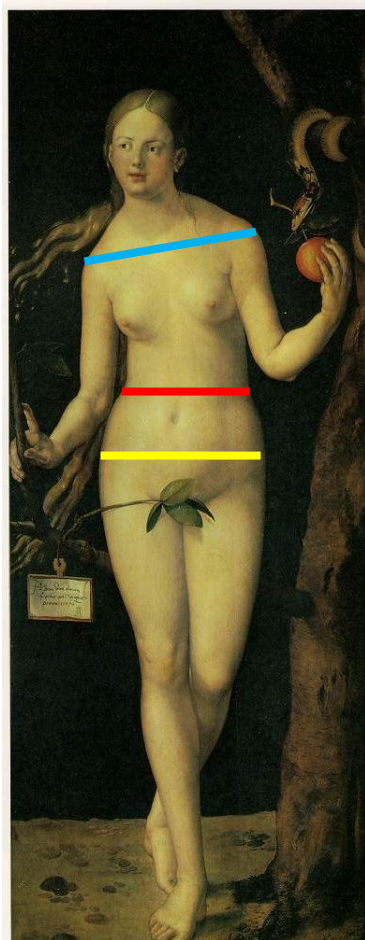
Super M

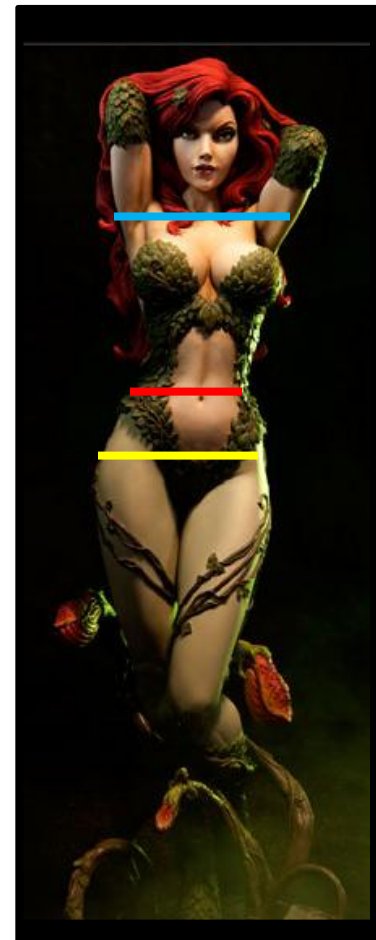
Prosek M

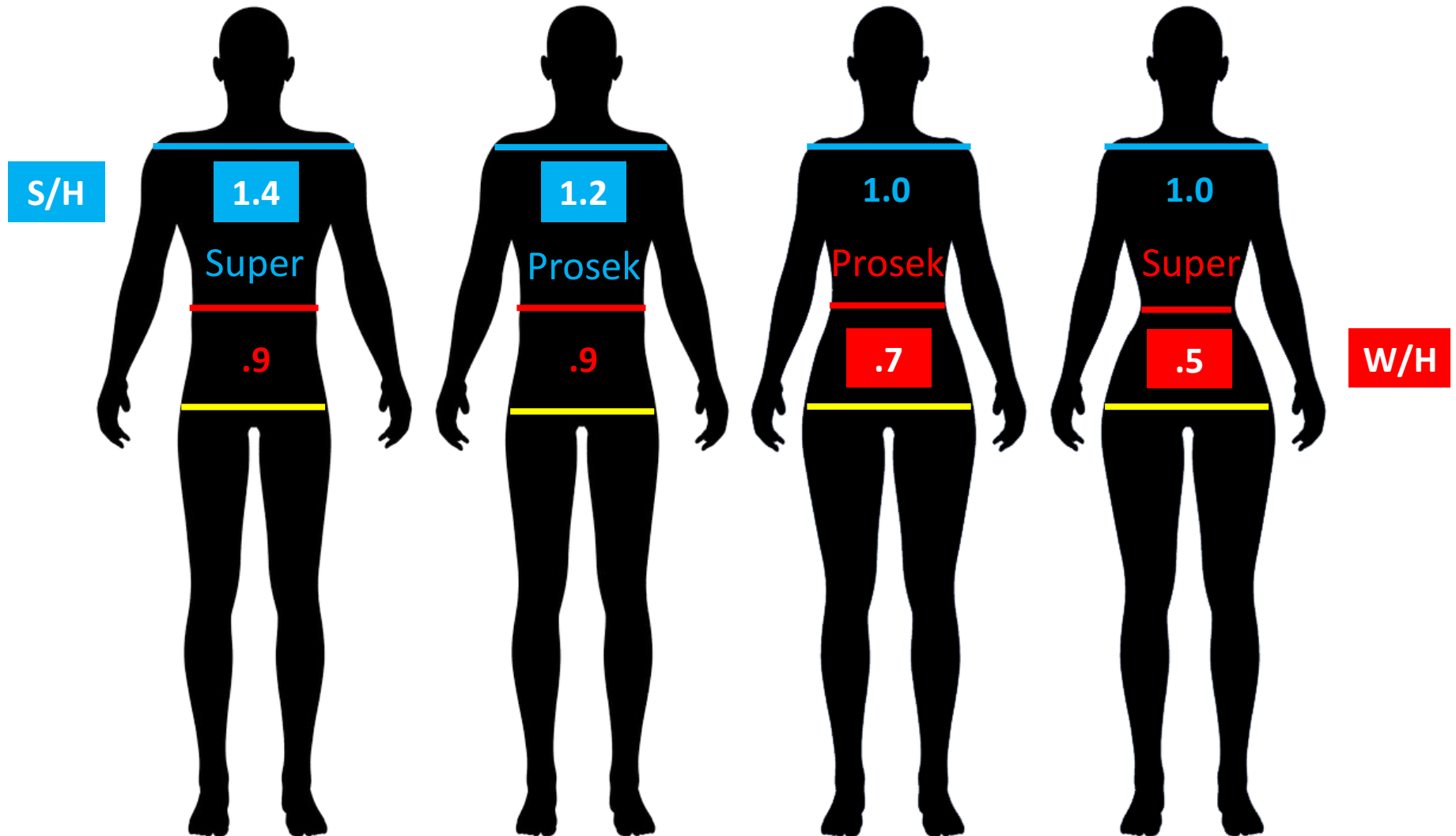
Prosek Ž

Super Ž

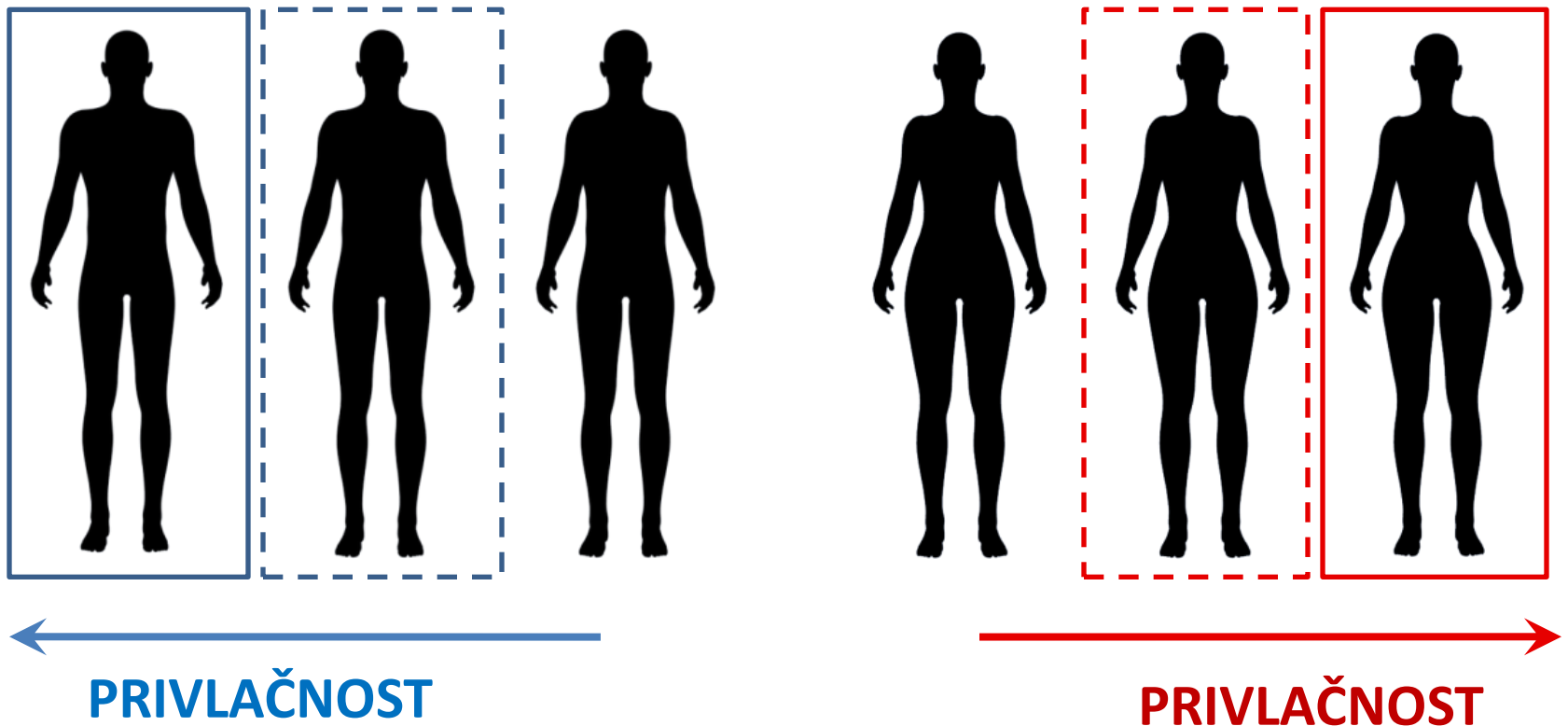
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Empirija: PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”

Marković & Bulut, 2014, 2017: Procena silueta

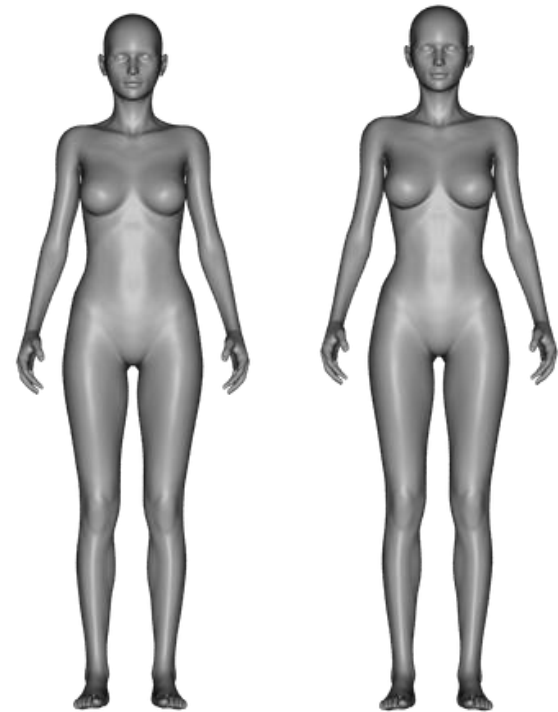
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Empirija: PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”

Marković & Bulut, 2017: Procena privlačnosti delova tela

Najprivlačnija ženska tela su femininija od proseka.

I muškarci i žene preferiraju nešto istaknutije ženske sekundarne polne karakteristike.

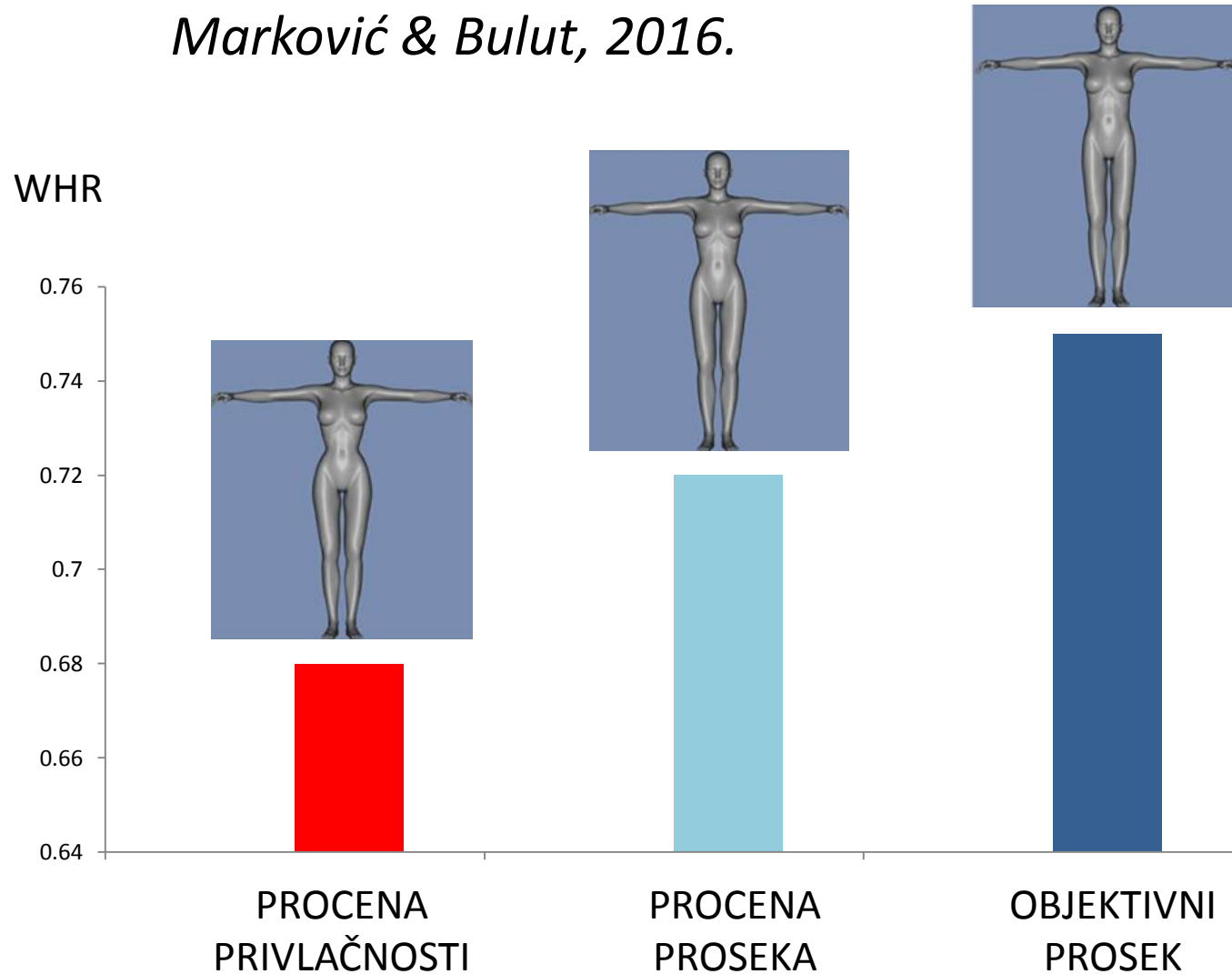

PROSEČNO

PRIVLAČNO

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

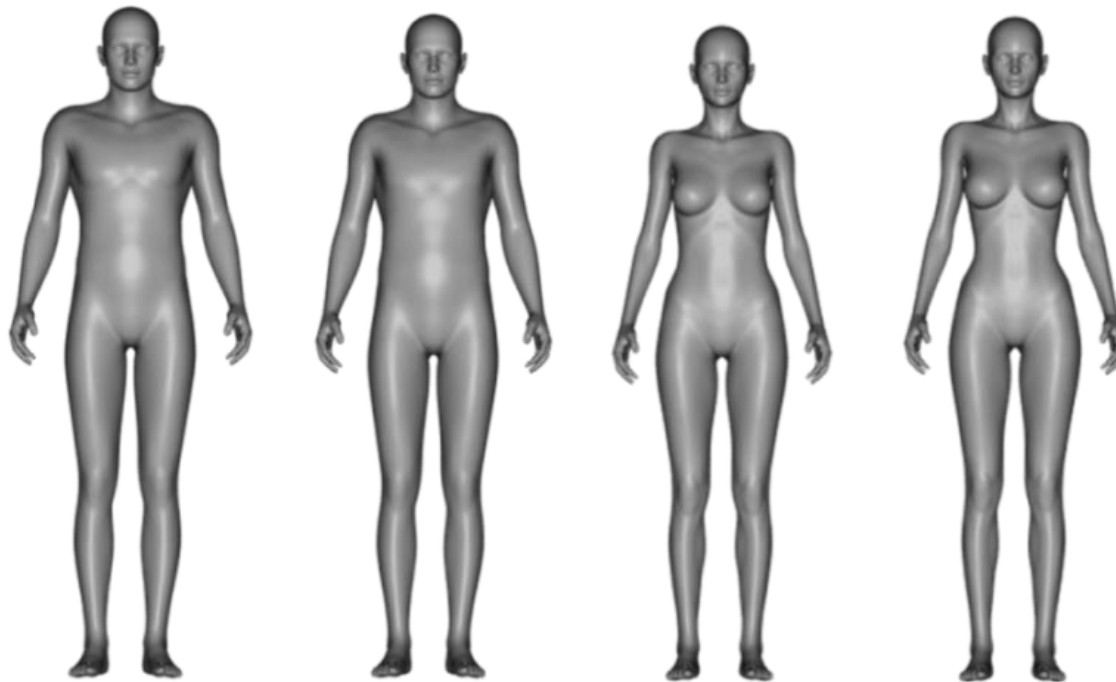
Marković & Bulut, 2016.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Empirija: PREFERENCIJA “NADNORMALNOG”

Marković & Bulut, 2015: Produkcija figura

Privlačno M

Prosek M

Prosek Ž

Privlačno Ž

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

DINAMIČKI FAKTORI FEMININOSTI/MASKULINOSTI

Doyle, 2009.

Kretanje tela može dodatno da pojača femininost ili maskulinitet, a time i privlačnost.

Eksplicitna dinamika: hod, realno kretanje tela

Implicitna dinamika: poza, stav, „zamrznuti“ pokret

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: raspoloženje, ekspresija stava

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: pojačavanje estetskog efekta

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: pojačavanje efekta femininosti

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: utisak da je WHR femininiji

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: utisak da je WHR femininiji

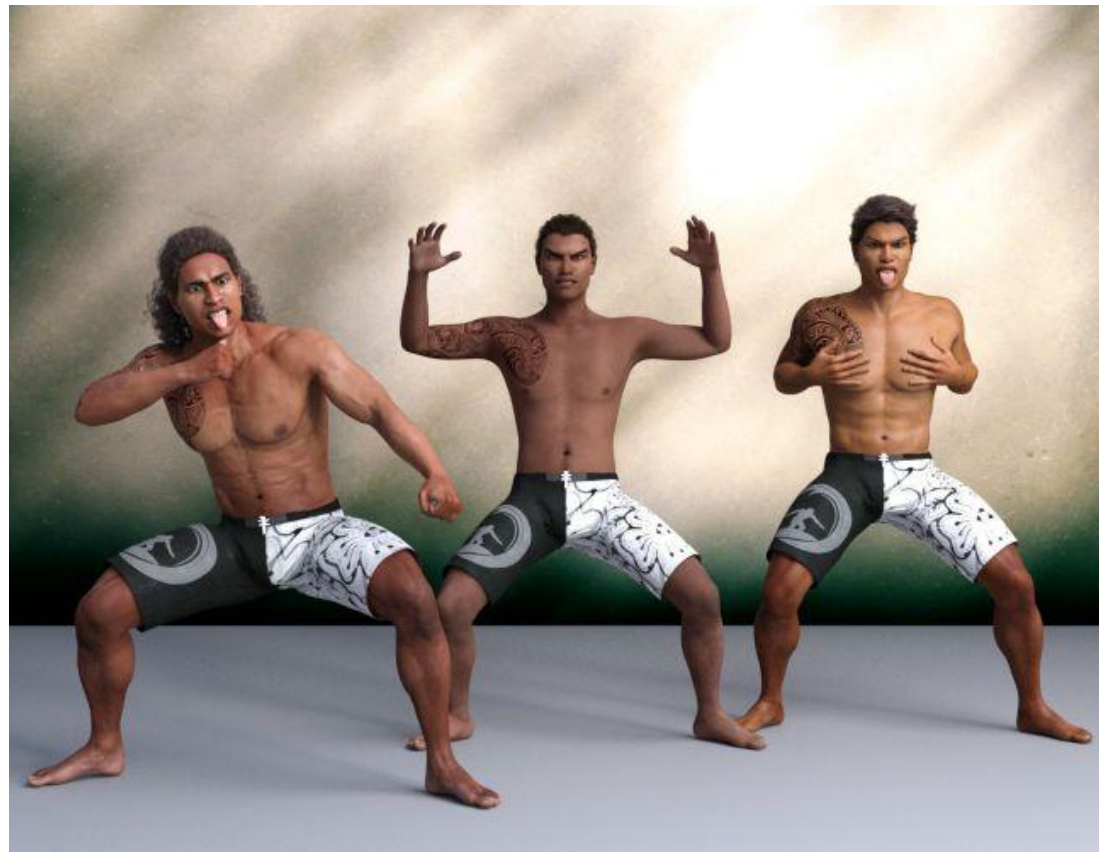
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: pojačavanje efekta maskuliniteti

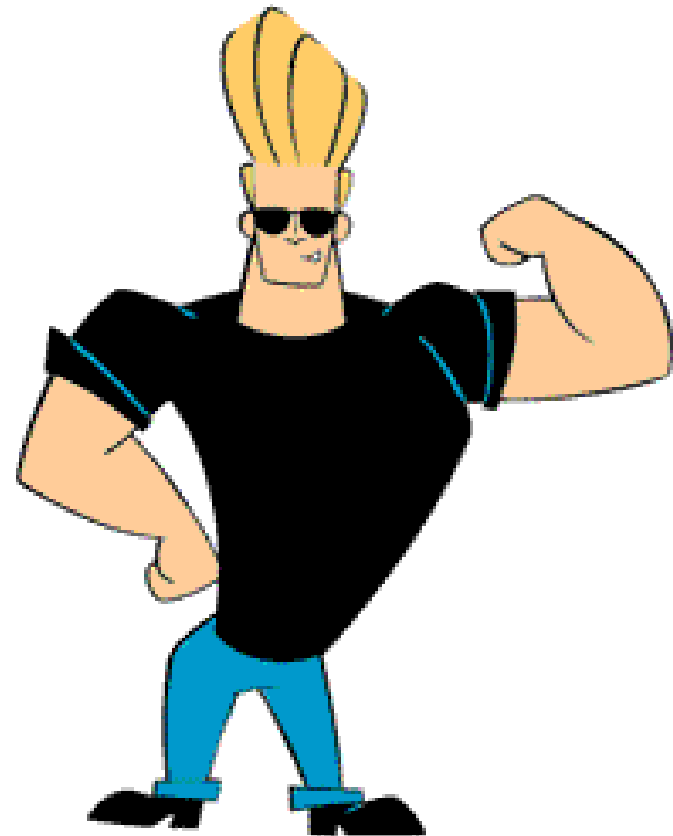
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Poze: pojačavanje efekta maskuliniteti

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

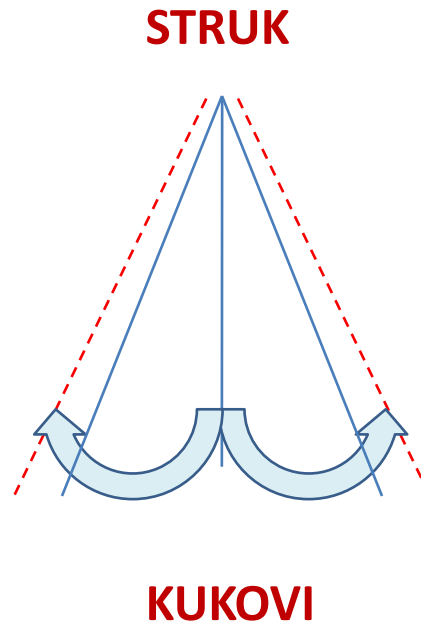
Poze: pojačavanje efekta maskuliniteti

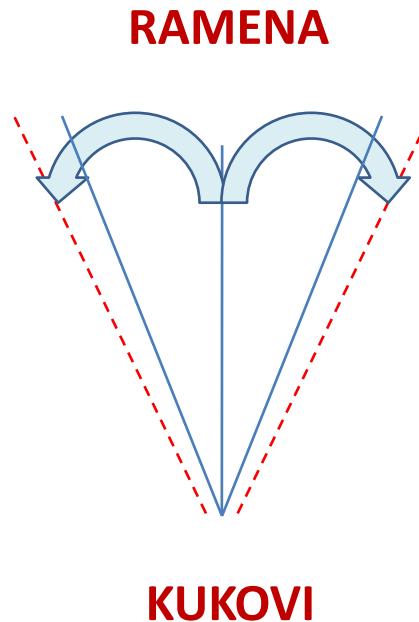
PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Hod: njihanje **kukovima** pojačava utisak **femininosti**

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

Hod: njihanje **ramenima** pojačava utisak **maskulnosti**

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

OSTALI FAKTORI KOJI POJAČAVAJU UTISAK F I M

ODEĆA: korzeti, naramenice i sl.

OBUĆA: potpetice, štikle

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

PROCENA: preferencija, rangovanje, skaliranje

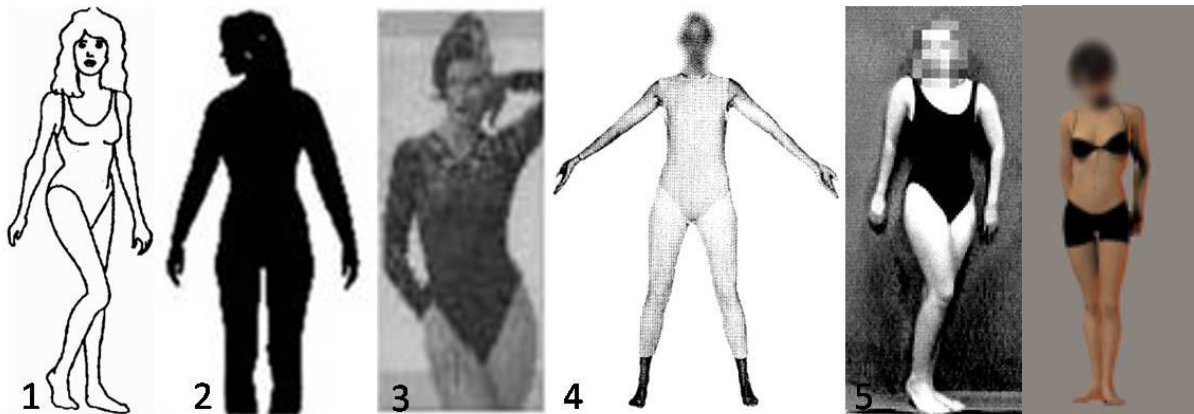
PRODUKCIJA: podešavanje optimalnih odnosa

UPOTREBA: analiza gotovih produkata

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

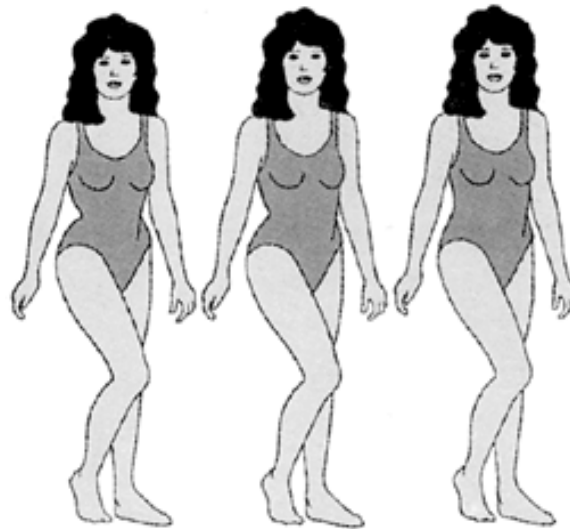
PROCENA: preferencija, rangovanje, skaliranje

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

PROCENA: preferencija, rangovanje, skaliranje

A

B

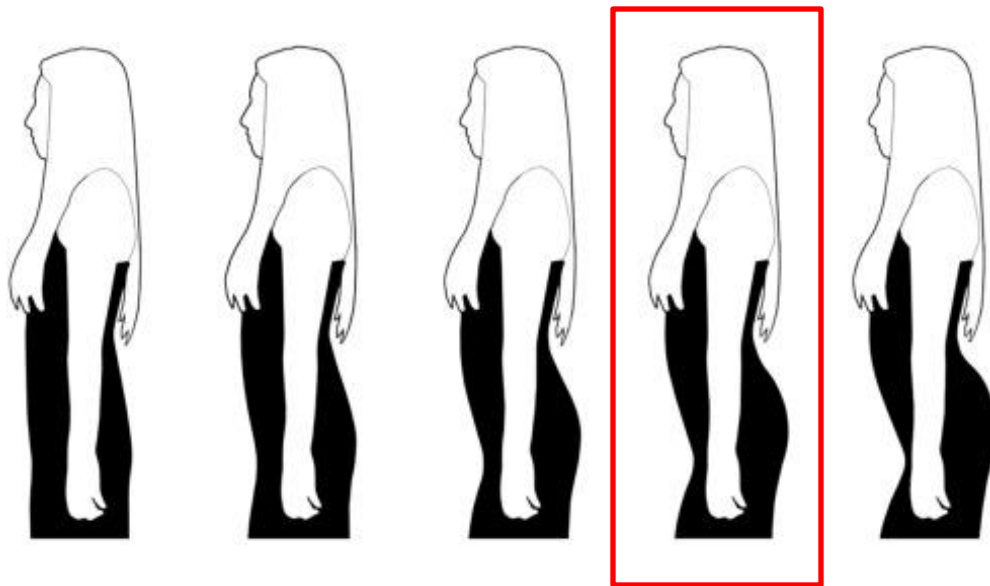
C

Singh, 1993.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

PROCENA: preferencija, rangovanje, skaliranje

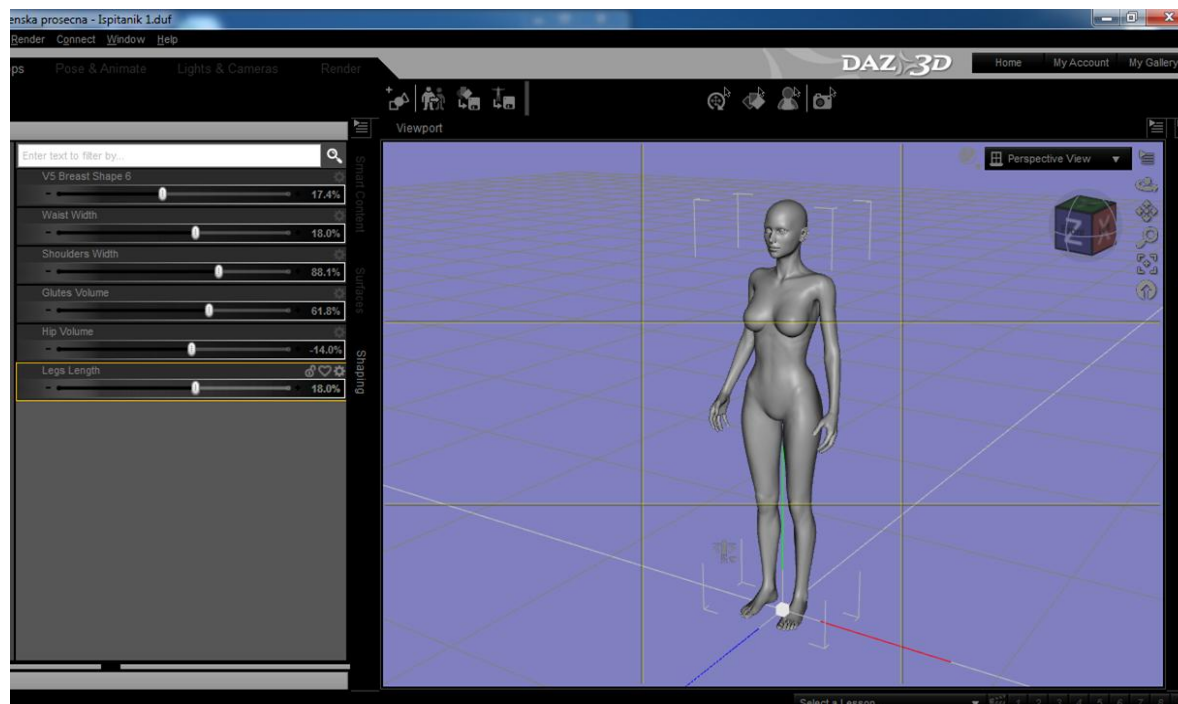

Lewis et al., 2015.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

PRODUKCIJA: podešavanje optimalnih odnosa

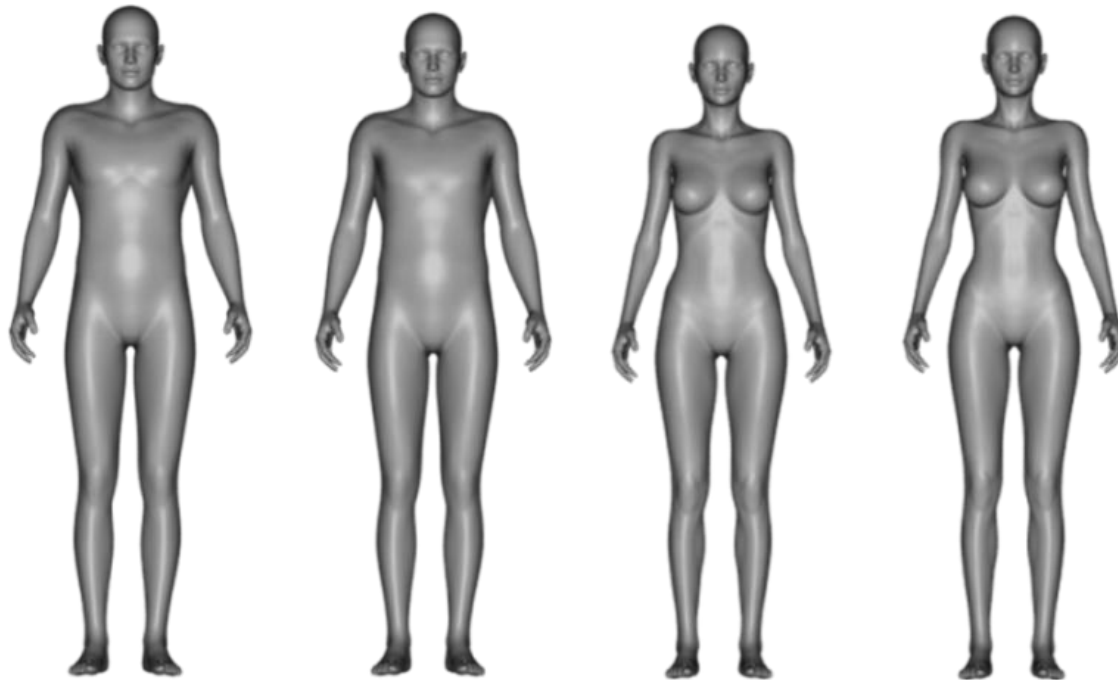
Marković & Bulut, 2015.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

PRODUKCIJA: podešavanje optimalnih odnosa

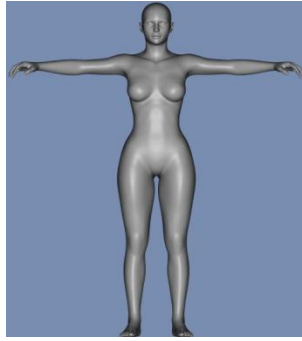
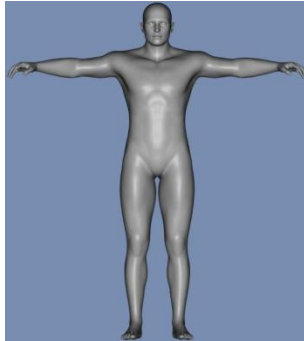

Marković & Bulut, 2015.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

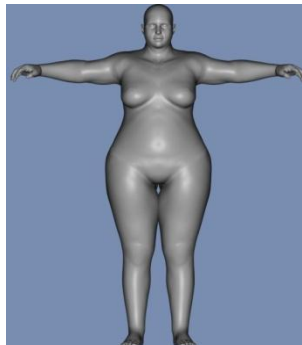
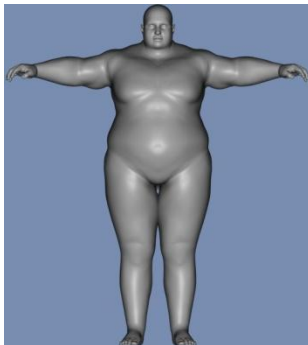
METODE

PRODUKCIJA: podešavanje optimalnih odnosa

Marković & Bulut, 2014:

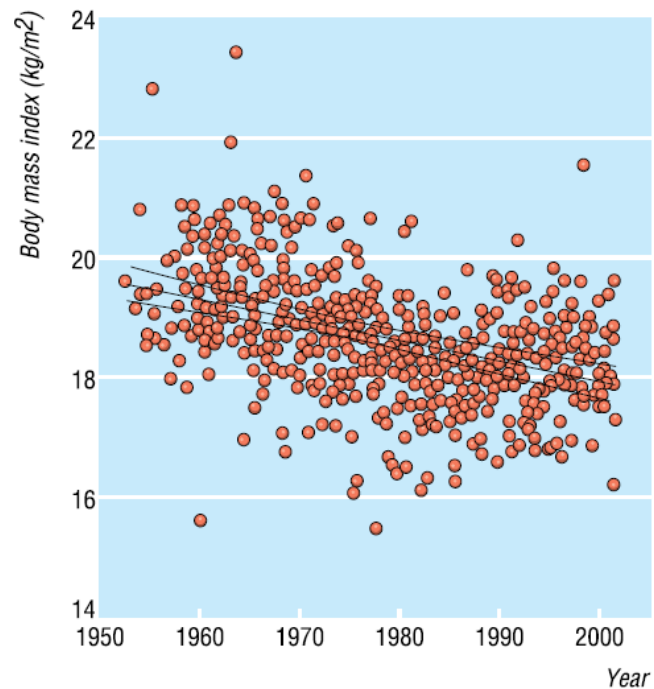
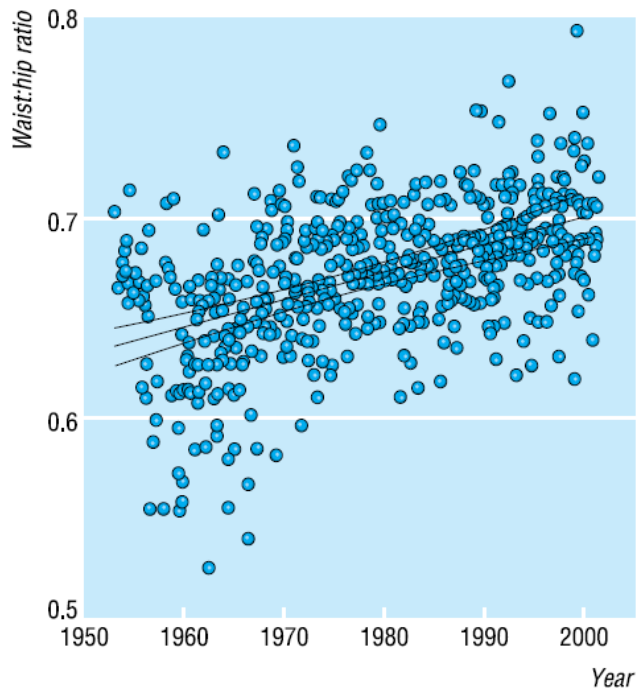
Produkcija privlačnih i
neprivlačnih tela

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

UPOTREBA: analiza gotovih produkata, npr. realnih tela

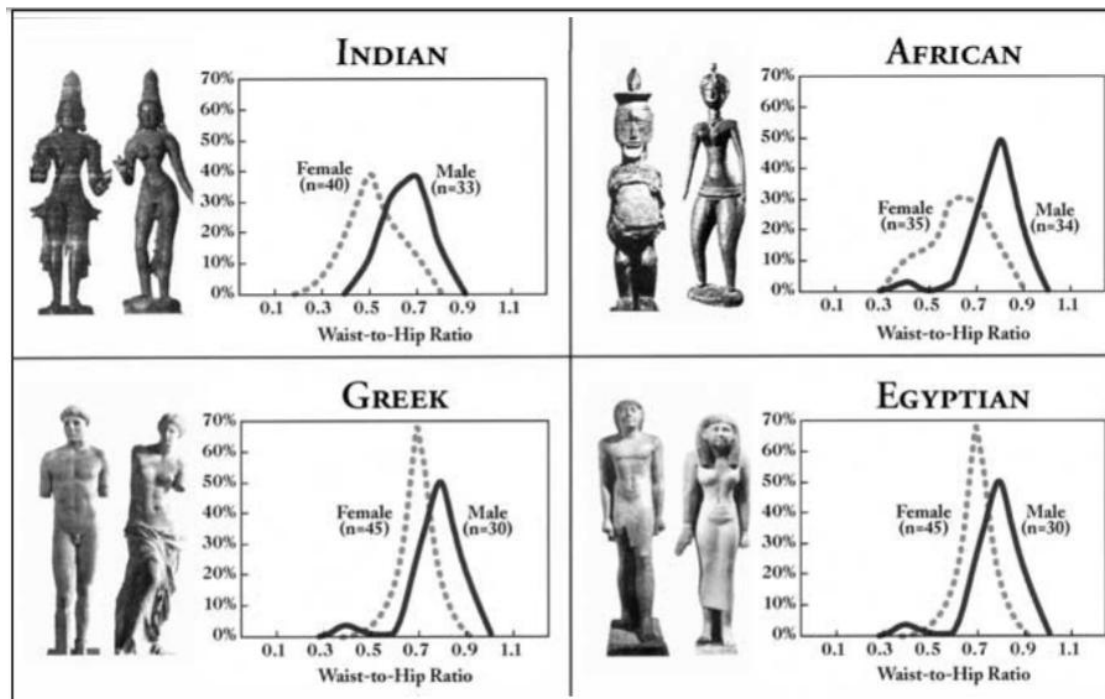

Voracek & Fisher, 2006: WHR i BMI „Plejbojevih“ modela

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

METODE

UPOTREBA: analiza gotovih produkata, npr. skulptura

Singh, 2002.

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

UNIVERZALNOST

Muškarci: **SHR**

Žene: **WHR**

Muškarci i žene: **dužina nogu**

Muškarci i žene: **visina**

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

VARIJABILNOST

Botticelli

Raffaello

Rubens

PRIVLAČNOST LJUDSKOG TELA

VARIJABILNOST

Istorijske promene, “duh vremena”, moda
Etničke, kulturne i supkulturne specifičnosti
Individualne razlike

Gojaznost, tj. **BMI** (body mass index = kg/m^2)

Veličina grudi i zadnjice kod žena

SHR kod žena

Mišićavost ženskog tela: kultura “fitnesa”

PRIVLAČNOST LJUDSKOG LICA I TELA

BIOLOGIJA I KULTURA

Odeća: korseti, naramenice itd.

Obuća: potpetice, štikle

Kosa, brada i brkovi

Nokti

Šminka

Ten: kvalitet kože, boja tena i sl.

Telesna maljavost: uklanjanje malja

Nakit: facijalni i telesni “ukrasi”

Tetovaže

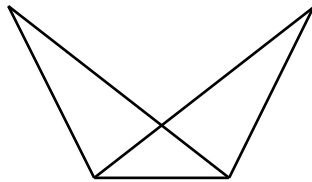
Estetska hirurgija: korekcije, implantati i sl.

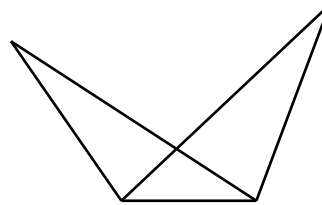
ZAKLJUČAK: PRIVLAČNOST LICA I TELA

POJEDNOSTAVLJENJE: tendencija ka smanjenju razlika

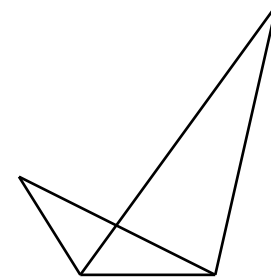
EKSTREMIZACIJA: tendencija ka pojačavanju razlika

A1

A

A2

ZAKLJUČAK: PRIVLAČNOST LICA I TELA

Prosek:

pojednostavljenje,
simetrizacija

Idealno

Nadnormalno:

ekstremizacija,
stilizacija

ZAKLJUČAK: PRIVLAČNOST LICA I TELA

Prosek:

pojednostavljenje,
simetrizacija

Idealno

Nadnormalno:

ekstremizacija,
stilizacija

